

KOMENTÁR k ročnému výkazu o knižnici za rok 2007

Štatistické výkazy KULT za rok 2007 knižnice spracovali a poskytli v tlačenej aj elektronickej forme pomocou automatizovaného systému Štatistika knižníc on-line. Knižnice ako prvé inštitúcie rezortu kultúry už po 2. raz vyplnili elektronický formulár prostredníctvom internetu a odoslali ho priamo do databázy na MK SR. Ministerstvo pre knižnice zabezpečilo prehľadné spracovanie a priebežné vystavenie na webe vybraných štatistických údajov o knižniciach v rôznych tabuľkách vrátane štatistickej ročenky. Vytvorenie elektronického formulára s logickými kontrolami medzi údajmi uľahčuje knižniciam jeho vyplnenie. Spracovanie formulárov a vytvorenie výstupov kládlo zvýšené nároky na vzájomnú spoluprácu MK SR s OKS SR SNK a jednotlivými spracovateľskými medzistupňami - regionálne knižnice a ústredné knižnice sietí špeciálnych knižníc. Tieto metodicky usmerňovali jednotlivé spravodajské jednotky, pretože zapisovanie údajov do webového formulára realizovali aj niektoré ďalšie spravodajské jednotky - 24 % verejných knižníc a 62 % špeciálnych knižníc, prirodzene všetky vedecké knižnice. Zapisovanie údajov za 76 % verejných knižníc zabezpečili regionálne knižnice a za 38 % špeciálnych knižníc ústredné knižnice sietí špeciálnych knižníc a OKS SR. Svoju úlohu však napriek tomu zvládli včas.

Odbor pre knižničný systém SR v SNK skontroloval výkazy v tlačenej a elektronickej forme, opravil chybné údaje v tlačенých a internetových formulároch a nahral ich do databázy MK SR. Spracovanie súmárov realizoval podľa požiadaviek odboru informatiky MK SR a Štatistického úradu SR.

1. Verejné knižnice

Počet verejných knižníc v roku 2007 bol 2 617, čo je v porovnaní s rokom 2006 pokles o 15 knižníc. 13 knižníc bolo zrušených, 3 boli zlúčené s inými. Z celkového počtu 2 617 bolo 2 153 fungujúcich a 464 stagnujúcich knižníc, čo bol nárast stagnujúcich o 63 knižníc. Celkový počet knižničných jednotiek vo verejných fungujúcich knižniciach bol 17 406 761, znížil sa o 191 000, fond stagnujúcich knižníc predstavuje 862 128 knižničných jednotiek z celkového fondu 18 268 889 knižničných jednotiek. Počet výpožičiek klesol o 716 601 na 20 102 704 realizovaných výpožičiek, čo je v porovnaní s rokom 2006 nárast poklesu výpožičiek o 53 517. Analogicky sa zvýšil aj úbytok používateľov o 16 563, čo je nárast úbytku o 1 609 v porovnaní s úbytkom v predošlom roku. Celkovo majú 546 778 registrovaných používateľov, navštívilo ich 5 580 781 návštevníkov, čo bol pokles o 70 623 návštevníkov. Okrem toho, na 24 438 podujatiach verejných knižníc - nárast o 909 podujatí - sa zúčastnilo 602 550 návštevníkov, čo bol pokles o 55 366. Knižnice po prvýkrát ako osobitný údaj uvádzali počet používateľov využívajúcich internet v knižnici - 604 858 a počet návštev webovej stránky knižnice - 910 962, čím získavame komplexnejší údaj o využívaní služieb knižníc, pretože elektronické služby sú poskytované aj neregistrovaným používateľom a bez fyzickej návštevy knižnice. On-line katalóg knižnice má na internete 42 verejných knižníc. Zvýšil sa počet PC vo verejných knižniciach o 984, verejnosť mala k dispozícii 1 523 PC s internetom, čo bol nárast o 863. 68 verejných knižníc má vlastnú webovú stránku, čo bol pokles o 8. Používatelia mohli využívať 27 licencovaných internetových prameňov. Celkový počet pracovníkov sa znížil o 26 na 1 599, ale pribudlo 22 pracovníkov knižníc s vysokoškolským vzdelaním. Vysokoškolské vzdelanie malo 204 pracovníkov, z toho vysokoškolské knihovnícke vzdelanie malo 75 pracovníkov, stredoškolské knihovnícke vzdelanie malo 794 pracovníkov.

Celkové náklady na činnosť verejných knižníc boli 583,438 mil. Sk, náklady na nákup knižničného fondu vzrástli len o 1,960 mil. Sk na celkových 51,587 mil. Sk.

2. Vedecké knižnice

Počet vedeckých knižníc sledovaných v rezorte kultúry sa znížil z 12 na 9. 3 akademické a zároveň špecializované vedecké knižnice sa budú vykazovať od roku 2007 len ako akademické: Slovenská ekonomická knižnica EU v Bratislave, Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre a Slovenská lesnícka a drevárska knižnica pri TU vo Zvolene.

Knižničný fond 9 vedeckých knižníc predstavoval 17 325 526 knižničných jednotiek, čo je o 554 753 knižničných jednotiek menej ako obsahoval fond 12 vedeckých knižníc v roku 2006. Celkový prírastok stúpol vďaka darom – 595 037 knižničných jednotiek a predstavoval 700 594, avšak prírastok kúpou bol len 38 079, čo predstavuje zníženie objemu nákupu v porovnaní s rokom 2006 o 8 232 knižničných jednotiek. Výpožičky klesli o 1 036 027 na celkových 2 699 517. Počet používateľov sa znížil o 30 821 na 83709, počet návštevníkov sa znížil o 838 534 na 1 006 218. Na 1 494 podujatiach sa zúčastnilo 33 969 účastníkov. Internet v knižnici využilo 77 605 používateľov. 9 vedeckých knižníc zaznamenalo 2 397 050 návštev svojich webových stránok. Verejnosť používala 256 PC s internetom, čo bolo o 53 menej ako v predošlom roku v 12 knižniciach. Všetky vedecké knižnice majú vlastnú webovú stránku a on-line katalóg na internete. Používatelia mohli využívať 73 licencovaných internetových prameňov. Vedecké knižnice mali 941 pracovníkov, čo bolo o 117 pracovníkov menej než v 12 knižniciach v roku 2006, pričom v 3 akademických knižniciach pracovalo v roku 2006 100 pracovníkov. Vysokoškolské vzdelanie malo 324 pracovníkov, z toho knihovnícke malo 160 pracovníkov. Stredoškolské knihovnícke vzdelanie malo 219 pracovníkov.

Náklady na činnosť vedeckých knižníc sa zvýšili o 76,165 milióna Sk na 546,574 mil. Sk, pritom náklady na nákup knižničného fondu sa znížili o 5,241 mil. Sk na 38,392 mil. Sk. Kapitálové výdavky sa zvýšili o 48,516 mil. Sk na 290,804 mil. Sk.

3. Špeciálne knižnice

Počet špeciálnych knižníc sa v roku 2007 znížil o 8 na 371 knižníc. Z celkového počtu 371 bolo 23 knižníc stagnujúcich, z toho po 8 v sieti lekárskejších a technických knižníc, 4 pôdohospodárske, 2 knižnice v sieti knižníc SAV a 1 v sieti knižníc múzeí a galérií. Knižničný fond sa znížil o 163 100 knižničných jednotiek na celkových 4 582 594, z toho bolo v stagnujúcich knižniciach 109 758 knižničných jednotiek. Výpožičky sa znížili o 83 542 na celkových 1 122 151 výpožičiek, znížil sa aj počet používateľov o 8 164, celkovo uviedli 76 161 registrovaných používateľov. Na 2 755 podujatiach sa zúčastnilo 53 158 účastníkov. Internet v knižnici využilo 12 006 používateľov. Zaznamenali 76 535 návštev svojich webových stránok. Verejnosť používala 98 PC s internetom, čo bolo o 10 menej ako v predošlom roku. Vlastnú webovú stránku malo 19 knižníc a on-line katalóg na internete 29 knižníc. Používatelia mohli využívať 39 licencovaných internetových prameňov. V týchto knižniciach pracovalo 365 pracovníkov, čo je o 71 menej ako v roku 2006. Vysokoškolské vzdelanie malo 108 pracovníkov, z toho vysokoškolské knihovnícke 55 pracovníkov a 132 pracovníkov malo stredoškolské knihovnícke vzdelanie.

Náklady na činnosť špeciálnych knižníc boli 182,955 mil. Sk, na nákup knižničného fondu vynaložili 53,547 mil. Sk, čo bolo zvýšenie nákladov na nákup o 6,818 mil. Sk.

Jednotlivé printové výkazy s pečiatkou a podpisom štatutára zo všetkých spravodajských jednotiek sú archivované v Slovenskej národnej knižnici Martin – Odbor pre knižničný systém SR. Spracovatelia na nich vyznačili kódom 1 potvrdenie o súhlase (prípadne kódom 0 o nesúhlase) so zverejnením individuálnych údajov.